

**Česká školní inspekce
Liberecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIL-403/17-L

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Základní škola speciální, Semily, Nádražní 213, příspěvková organizace
Sídlo	Nádražní 213, 513 01 Semily
E-mail právnické osoby	iva.vanatkova@centrum.cz
IČ	70839999
Identifikátor	600024342
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Iva Vaňátková
Zřizovatel	Liberecký kraj
Místo inspekční činnosti	Nádražní 213, 513 01 Semily
Termín inspekční činnosti	22. – 24. 5. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle příslušného školního vzdělávacího programu podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále „školský zákon“) dle stavu k datu inspekční činnosti.

Zjišťování a hodnocení souladu školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s právními předpisy a s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní (dále „RVP ZV“) podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona a jeho naplnění v praxi ve vybraných oblastech rámcového vzdělávacího programu.

Hodnocení souladu školního vzdělávacího programu podle § 5 odst. 2 školského zákona ve vybraných školských zařízeních pro zájmové vzdělávání (školní družina, školní klub).

Charakteristika

Základní škola speciální, Semily, Nádražní 213, příspěvková organizace (dále „škola“, „zařízení“, „ZŠS“) se nachází v okrajové části města Semily. Je dobře dopravně dostupná. Pro své účely využívá pouze první podlaží budovy. Druhé je pronajímáno dalším organizacím. Škola je úplná s prvním až devátým (popř. desátým) ročníkem. Součástí školy je školní jídelna - výdejna a školní družina. Kapacita školy je 35 žáků. Vzdělávají se zde žáci se speciálně vzdělávacími potřebami. Výuka probíhá malotřídním způsobem a je realizována v pěti kmenových třídách, z toho ve třech probíhá výuka individuálním způsobem. Zde se vzdělávají žáci s těžkým mentálním postižením, kteří se nedokáží soustředit na výuku v plném rozsahu. Učí se trivium (čtení, psaní, počty). Rozdělení žáků do tříd se uskutečňuje podle stupně postižení a aktuální naplněnosti jednotlivých tříd. Výchovy (výtvarná, tělesná, pracovní) probíhají formou skupinové výuky, kde se pedagogové snaží, aby se žáci vzájemně poznali, tolerovali a učili se žít v kolektivu. U některých žáků, zvláště u těch, kteří trpí poruchou autistického spektra, je to velmi dlouhý a náročný proces.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy plní povinnosti dané školským zákonem. Zřídila pedagogickou radu, projednává s ní důležité dokumenty školy, zabývá se organizováním i výsledky vzdělávání. Organizační uspořádání školy je funkční. Kontrolní systém zahrnuje všechny oblasti provozu a vzdělávacího procesu.

Uplatňované školní vzdělávací programy (dále „ŠVP“) jsou zpracovány v souladu s příslušnými rámcovými vzdělávacími programy (dále „RVP“) a se školským zákonem. ŠVP školní družiny navazuje na školní vzdělávací programy školy. Dokumenty jsou přístupné k nahlédnutí ve vestibulu školy. Škola vzdělává žáky dle tří ŠVP: Cesta ke vzdělání – ŠVP pro základní vzdělávání, vytvořeného podle Rámcově vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále „RVP ZV“), na druhém stupni dobíhá ŠVP Škola porozumění zpracovaného podle RVP ZV s přílohou pro lehké mentální postižení. Středně a těžce mentálně postižení žáci se vzdělávají dle ŠVP Svět kolem nás – vytvořeného podle RVP pro základní školu speciální.

Z 12 pedagogických pracovníků většina splňuje odbornou kvalifikaci požadovanou zákonem o pedagogických pracovnících nebo studuje. Výjimkou je jedna nekvalifikovaná vychovatelka. Ředitelka školy má aktuálně zveřejněnu poptávku na odborně kvalifikované pedagogy na informačním portálu Libereckého kraje. Ředitelka školy absolvovala studium požadované pro výkon své funkce. Kladně lze hodnotit zapojení pedagogického sboru do dalšího vzdělávání, které je zaměstnanci vnímáno, jako potřeba pro profesní i osobnostní rozvoj. Pedagogové se vzdělávají v oblastech, které jsou věnovány především problematice speciální pedagogiky (logopedická péče, poruchy autistického spektra), ale také například oblasti poskytování první pomoci nebo environmentální výchovy.

V roce 2016 byl rozpočet školy pokryt finančními prostředky ze státního rozpočtu na přímé náklady na vzdělávání a rozvojovým programem MŠMT (zvýšení platů pracovníkům regionálního školství) a dále příspěvkem na provoz od zřizovatele. Součástí

vícezdrojového financování byly ostatní zdroje školy, mezi které patřily především sponzorské dary a čerpání fondů. Z úřadu práce škola získala finanční prostředky na plat osobního asistenta. Škola provozuje doplňkovou činnost (pronájem nebytových prostor např. pro PPP Semily), zisk je využíván ve prospěch hlavní činnosti školy. Škola se v roce 2016 nezapojila do žádného projektu, přitom získání finančních prostředků z projektů a grantů vyhlášených např. Městem Semily nebo zřizovatelem by mohlo být pro školu jednou z možností vícezdrojového financování.

Vybavení školy je průběžně obnovováno a rozšiřováno. Školní družina a třídy jsou pěkné, prostorné a účelně zařízené. V téměř každé třídě je počítač, který slouží pro výuku žáků i pro přípravu pedagogů na vyučování - žáci i učitelé mohou využívat bohatý výukový software, textový editor, grafický editor, tabulkový kalkulátor a webový prohlížeč. Třídy jsou vybaveny didaktickými a kompenzačními pomůckami, televizí, a další audiovizuální technikou. Žákům a pedagogům je k dispozici počítačová učebna, která je vybavena kvalitními počítači s možností připojení k internetu. Škola disponuje cvičnou kuchyňkou, kde se žáci v hodinách pracovních činností učí zacházet s jednoduchým kuchyňským vybavením a přístroji, dbají na bezpečnost práce a připravují jednoduchá jídla.

Škola zajišťuje bezpečné prostředí pro žáky ve škole i mimo školu, seznamuje je s možnými riziky v oblasti BOZ. Problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví žáků se škola zabývá odpovědně a v potřebné míře.

Základní škola speciální poskytuje stravování žákům a zaměstnancům školy ve vlastní školní jídelně – výdejně podle stanovených pravidel. Stravování je zajištěno na základě smluvního vztahu se soukromou firmou. Škola zabezpečuje pitný režim a je zapojena do projektu „Ovoce a zelenina do škol“. Škola nemá strážníky s potřebou dietního stravování.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Organizace vzdělávání a počet žáků ve třídách byly v souladu s právními předpisy. Ve škole vládlo příznivé klima, výuka probíhala v podnětném edukačním prostředí. Nastavené vzdělávací cíle odpovídaly možnostem žáků, byly v průběhu výuky postupně plněny a směřovaly k utváření především komunikativních, občanských, pracovních a sociálních kompetencí. Žáci pracovali v optimálním tempu přizpůsobeném jejich postižení, byli přirozeně vedeni k respektování určených pravidel, což podporovalo celkový osobnostní rozvoj. Pedagogové využívali účinných vzdělávacích aktivit, individualizovali vzdělávání žáků na základě speciálně pedagogické diagnostiky a podpůrných opatření.

Všechny hospitované hodiny se vyznačovaly klidnou atmosférou, vhodnou motivací žáků a promyšlenou strukturou. Výuka většiny žáků probíhá podle individuálních vzdělávacích plánů. Žáci používali vhodné kompenzační a didaktické pomůcky, speciální učebnice a výukové programy. Učitelky střídaly aktivity a měly připraveny pro žáky opakování a procvičování probrané látky formou her, zábavného doplňování nebo jednoduchých kvízů, ale při výuce téměř nevyužily audiovizuální techniku. Přitom je škola dobře technicky vybavena. Velmi vhodná se jevila organizace vyučovacích hodin, která respektovala individuální psychický stav žáků. Pokud pedagog upozoroval u žáka únavu a apatický přístup, případně nepomohla změna činnosti ani relaxační chvílka, žák odešel s jinou pedagogickou pracovnící, která s ním realizovala výtvarné, pracovní nebo sportovní aktivity. Vzdělávání žáků bylo propojené s praktickými životními situacemi. Na žácích bylo vidět, že jsou ve škole velmi spokojeni. Všechny pedagožky byly proškoleny v logopedické prevenci. Dokladem bylo předložené osvědčení o způsobilosti pracovat s žáky, kteří mají vadu řeči. Třídní učitelky automaticky zařazovaly do výuky logopedická

cvičení. Na velmi zdařilé úrovni proběhla hodina hudební výchovy, kde se pedagožkám podařilo formou dramatizace krátké pohádky a orffových nástrojů, rozezpívat všechny žáky třídy ZŠS.

Školní družina má rozvrženy denní aktivity na odpočinkové činnosti (12:00 - 12:45 hod), zájmové činnosti (12:45 - 13:45 hod), rekreační činnosti (13:45 - 15:00 hod) a přípravu na vyučování (15:00 - 16:00 hod). Vychovatelky se snažily navodit klidnou atmosféru, žáci dle svých zájmů měli možnost hrát stolní hry, prohlížet si obrázkové knihy nebo poslouchat četbu pohádky. Hospitovaná zájmová činnost byla zaměřena na rozvoj praktických dovedností. Žáci pod vedením vychovatelky pletli košíky z petiga. Byli vedeni ke vzájemné ohleduplnosti a dodržování hygienických návyků. Při sledování sportovní činnosti na školním hřišti žáci zkusili jízdu na koloběžce. Mimo základních pohybových dovedností, získali základní poznatky o pravidlech provozu a dodržování bezpečnosti při jízdě na koloběžce.

Škola má zpracovaný minimální preventivní program. Metodikem prevence rizikového chování je ředitelka školy, specializační studium neabsolvovala. Dovednosti, znalosti a postoje, které si žáci osvojují, musí korespondovat s jejich věkem a vyspělostí. Ve školním věku mezi kompetence podpory zdraví a zdravého životního stylu, které jsou zároveň prevencí společensky nepřijatelných jevů, patří sebedůvěra, samostatnost a schopnost přizpůsobení se životu v sociální komunitě. Tohoto dosáhnout je u mentálně postižených velmi obtížné. Pedagogové u žáků vytváří jasné představy dobra a zla, co je a co není správné. Podporují u nich zdravý životní styl a poučují je o škodlivosti alkoholu, cigaret i drog. Cílem je, aby se žáci dokázali dobře rozhodnout a odmítnout, pokud by jim někdo škodlivou látku nabízel.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výkony žáků ZŠS jsou individuální, jejich výsledky zcela závisí na míře a hloubce jejich postižení a zdravotním stavu. Většina zákonných zástupců velmi dobře spolupracuje s pedagogy. Každý žák má vypracován svůj pracovní plán a pracuje podle něj svým vlastním tempem. Ve školním roce 2015/2016 se ve škole vzdělávalo 33 žáků, všichni prospěli. Po ukončení povinné školní docházky, většina žáků odchází do chráněné dílny v Domově Tereza v Semilech, kde vyrábí upomínkové předměty z keramické hlíny nebo z proutí. Ve školním roce 2015/2016 ukončilo povinnou školní docházku pět žáků, celkem bylo zameškáno 957 hodin. Všechny hodiny byly omluvené. Vzhledem ke zdravotnímu stavu žáků se jedná o velmi malou absenci. Tento fakt potvrzuje i tvrzení žáků, že chodí do školy rádi.

Na škole působí výchovná poradkyně, která má zpracovaný Plán výchovného poradce na školní rok 2016/2017. Výchovná poradkyně spolupracuje s ostatními učitelkami a se zákonnými zástupci žáků, aby společně našli nejoptimálnější řešení, když žák ukončí povinnou školní docházku. Tato otázka se konzultuje i s Úřadem práce v Semilech.

Žáci si díky odborné speciálně pedagogické péči osvojují základní vědomosti, dovednosti a návyky, potřebné k orientaci v okolním světě. Jsou vedeni k dosažení co největší možné míry samostatnosti a nezávislosti na péči druhých osob. Při práci se vychází z osobnosti žáka a jeho sociálního zázemí. Cílem pedagogů je dosažení co nejlepších výsledků na úrovni individuálního maxima žáka. Snaží se rozvíjet psychické i fyzické schopnosti a předpoklady žáků, vybavit je vědomostmi, dovednostmi a návyky, které jim umožní v maximální míře zapojení do běžného života. Většina žáků zvládá sebeobsluhu a jednoduché domácí práce.

Škola spolupracuje s Odborem sociálních věcí, se školskými poradenskými zařízeními, s policií, městskou knihovnou i s místními základními školami. Prezentuje se na webových stránkách, kde podává informace, v čem je specifická. Pedagogové připravují s žáky akce, na které včas upozorňují veřejnost plakáty a letáky (Vánoční a Velikonoční trhy, výstavy prací žáků). Rukodělné výrobky žáků jsou vystaveny ve školní galerii, na výstavách v muzeu i v prostorách městského úřadu. Prostřednictvím městské knihovny se škola zúčastnila mezinárodní výtvarné soutěže „Znáte Krakonoše, Krabata nebo jiné postavy?“. Škola klade důraz na vzájemnou důvěru pedagogů a zákonných zástupců. Zákonní zástupci mají možnost být přítomni ve třídě během vyučování. Vidí tak své dítě při školní práci, sledují, jak se chová v kolektivu i to, jaké dělá pokroky. Žáci školy společně se zdravotně postiženými žáky jiných semilských škol absolvovali dovednostní soutěž „Krakonošův trojboj“. V roce 2015/2016 škola zorganizovala mnoho výletů do blízkého okolí i do vzdálenějšího Liberce a Prahy. Na dopravním hřišti v Košťálově každoročně probíhá výuka dopravní výchovy zaměřená na pohyb chodců v silničním provozu.

Závěry

Hodnocení vývoje

Způsob výuky podpořený speciálními pedagogickými metodami a relaxačními technikami nadále poskytuje stále větší prostor pro rozvíjení funkční gramotnosti žáků vedoucí k dosahování požadovaných klíčových kompetencí s ohledem na typ jejich postižení.

Od minulé inspekční činnosti, která proběhla v roce 2010, se ředitelce podařilo zajistit potřebné asistentky pedagoga.

Silné stránky

Pedagogové sledují reakce každého žáka během vyučování a navzájem si sdělují informace, jak s ním pracovat, aby dosáhl co nejlepších výsledků.

Výuka je maximálně individualizovaná, pedagogové respektují potřeby každého žáka.

Škola pořádá mimoškolní akce pro všechny žáky bez ohledu na jejich postižení.

Pedagogové citlivě reagují na potřeby žáků, se zákonnými zástupci jednájí vždy s respektem a pomáhají řešit obtížné situace, které nastávají vzhledem k postižení žáků.

Slabé stránky

Pedagogové málo využívají didaktickou techniku ve vyučovacích hodinách.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

Více využívat didaktickou techniku ve vyučování.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní řád ze dne 29. 4. 2014, účinný od 19. 5. 2014, projednaný 29. 4. 2014 s přílohami Přílohy školního řádu: Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání, Řády odborných učeben (školní tělocvičny, školní dílny, PC učebny)

2. Zřizovací listina č. j. ZL-5/09-Š ze dne 25. 8. 2009 vystavená zřizovatelem Liberecký kraj
3. Usnesení Pr 887/2 Krajského soudu v Hradci Králové o návrhu na změnu zápisu příspěvkové organizaci ze dne 25. 2. 2008
- 4.
5. Doklady k hodnocení oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků
6. Žákovské knížky
7. Zápisy z pedagogické rady školní rok 2016/2017
8. Zápisy z provozních porad školní rok 2016/2017
9. Třídní knihy
10. Školní řád ze dne 1. 9. 2011 s přílohami č. 1. a 2. – pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání
11. Vnitřní řád školní družiny ze dne 25. 8. 2016
12. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením č. j. 580/07 motto: „Učíme se pro život“, účinný od 1. 9. 2007 Úprava č. 1 účinná od 1. 9. 2014
13. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání žáků v základní škole speciální č. j. 321/10 motto: „Školou pro život“, účinný od 1. 9. 2010
14. Školní vzdělávací program pro školní družinu č. j. 581/07 ze dne 26. 7. 2007
15. Školní vzdělávací program přípravného stupně ZŠ speciální motto: „Krok za krokem“ ze dne 26. 7. 2007
16. Zahajovací schůzka rodičů a vyučujících – 2016/2017 ze dne 6. 9. 2016
17. Žákovské knížky pro školní rok 2016/2017
18. Kniha zápisů z porad a pedagogické rady vedená od 25. 8. 2014
19. Rozvrhy 2016/2017, Úvazky a rozvrhy učitelů
20. Doklady k finančnímu hodnocení, rok 2016
21. Aktuální personální dokumentace pedagogických pracovníků
22. Změna zřizovací listiny, vydalo město Frýdlant čj. 55/05 dne 20. 9. 2007 s účinností od 1. 9. 2008

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.l@csicr.cz s připojením elektronického podpisu / na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PaedDr. Dana Rozkocová, školní inspektorka

Bc. Irina Kopčanová, kontrolní pracovnice

V Liberci 9. 6. 2017

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Iva Vaňátková, ředitelka školy

V Semilech 12. 6. 2017